Odgovori Dikasterija biskupu Negriju

Dana 14. srpnja 2023. ovaj je Dikasterij zaprimio pismo koje je poslao **José Negri, biskup biskupije Santo Amaro u Brazilu**, koje sadrži neka pitanja u vezi s mogućim sudjelovanjem u sakramentima krsta i ženidbe transseksualnih i homoafektivnih osoba.

Nakon proučavanja ovaj je Dikasterij odgovorio kako slijedi.

Odgovori Dikasterija biskupu Negriju

Sljedeći odgovori u biti ponavljaju temeljne sadržaje onoga što je ovaj Dikasterij [1] u prošlosti već izrekao o toj temi.

1. Može li se transseksualna osoba krstiti?

Transseksualna osoba – koja se također podvrgla hormonalnom liječenju i operaciji promjene spola – može primiti krst, pod istim uvjetima kao i ostali vjernici, ako ne postoje situacije opasnosti od izazivanja javne sablazni ili izazivanja pomutnje kod vjernika. U slučaju djece ili adolescenata s problematikama transseksualne naravi, ako su dobro pripremljeni i voljni, mogu primiti krst. Pritom treba uzeti u obzir sljedeće, osobito kad postoje dvojbe o objektivnoj moralnoj situaciji u kojoj se osoba nalazi ili o njezinim subjektivnim raspoloženjima prema milosti.

Kad je riječ o krstu, Crkva uči da kad se sakrament prima bez pokajanja za teške grijehe, osoba ne prima posvećujuću milost, iako prima sakramentalni biljeg. Katekizam kaže: „*To suobličenje s Kristom i s Crkvom, ostvareno po Duhu, neizbrisivo je; u kršćaninu ostaje zauvijek kao pozitivno raspoloženje za milost, kao obećanje i jamstvo božanske zaštite i kao poziv na bogoštovlje i služenje Crkvi*.“ [2]

Sveti Toma Akvinski učio je, naime, da kad nestane zapreka milosti, kod nekoga tko je primio krst bez ispravnih raspoloženja, sam je biljeg „*neposredni uzrok koji vodi prihvaćanju milosti*“ [3]. Sveti Augustin iz Hipona podsjetio je na ovu situaciju rekavši da, čak i ako čovjek padne u grijeh, Krist ne uništava biljeg koji je primio u krst te traži (*quaerit*) grešnika, u kojem je taj biljeg utisnut koji ga identificira kao njegov

posjed [4].

Tako možemo razumjeti zašto je papa Franjo želio naglasiti da je krštenje „*vrata koja dopuštaju Kristu Gospodinu da prebiva u našoj osobi, a nama da uronimo u njegovo Otajstvo*“ [5]. To konkretno implicira da „*ni vrata sakramenata ne smiju biti zatvorena ni zbog čega. To osobito vrijedi za onaj sakrament koji su ‘vrata’, krštenje […] Crkva nije carinarnica, ona je očinska kuća u kojoj ima mjesta za svakoga s njegovim tegobnim životom*“ [6].

Stoga, čak i kada ostaju sumnje o objektivnoj moralnoj situaciji osobe ili o njezinim subjektivnim sklonostima prema milosti, nikada ne smijemo zaboraviti taj vid vjernosti Božje bezuvjetne ljubavi, sposobne i s grešnikom stvoriti neopoziv savez, uvijek otvoren za razvoj, iako nepredvidiv. To vrijedi čak i kada se u pokorniku ne očituje u potpunosti namjera popravka, jer često predvidljivost novog pada „*ne dovodi u pitanje autentičnost namjere*“ [7]. U svakom slučaju, Crkva mora uvijek podsjećati da se u potpunosti živi sve implikacije primljenog krsta, koje uvijek treba obuhvatiti i rasporediti unutar cjelokupnog puta kršćanske inicijacije.

2. Može li transseksualna osoba biti kum ili kuma na krštenju?

Pod određenim uvjetima kum ili kuma može biti i punoljetna transseksualna osoba koja je također bila podvrgnuta hormonskom liječenju i operaciji promjene spola. Međutim, budući da ta zadaća ne predstavlja pravo, pastoralna razboritost nalaže da se to ne dopusti ako postoji opasnost od sablazni, neprilično legitimacija ili stvaranja pomutnje u odgojnoj sferi crkvene zajednice.

3. Može li transseksualna osoba biti svjedok na vjenčanju?

Ne postoji ništa u važećem općem kanonskom pravu što zabranjuje transseksualnoj osobi da bude svjedok na vjenčanju.

4. Mogu li se dvije homoafektivne osobe pojaviti kao roditelji djeteta koje treba krstiti, a koje je posvojeno ili dobiveno drugim metodama poput iznajmljene maternice?

Za krštenje djeteta mora postojati utemeljena nada da će biti odgojeno u katoličkoj vjeri (usp. kan. 868 § 1, 2 ili CIC; kan. 681, § 1, 1. CCEO).

5. Može li homoafektivna osoba koja živi u vezi biti kum ili kuma na krštenju?

U skladu s kan. 874 § 1, 1. i 3. CIC, svaki onaj koji posjeduje sposobnost za to (usp. 1.) i *„živi životom u skladu s vjerom i ulogom koju preuzima*“ može biti kum ili kuma (usp. kan. 685, § 2 CCEO). Drugačiji je slučaj u kojem se partnerska zajednica dviju homoafektivnih osoba sastoji, ne u jednostavnoj kohabitaciji, već u stabilnom i deklariranom odnosu*more uxorio*, dobro poznatom zajednici.

U svakom slučaju, dužna pastoralna razboritost zahtijeva mudru prosudbu o svakoj situaciji kako bi se očuvao sakrament krsta i nadasve njegovo primanje, što je dragocjeno dobro koje treba čuvati, jer je neophodno za spasenje [8].

Pritom je potrebno razmotriti stvarnu vrijednost koju crkvena zajednica pridaje zadaćama kuma i kume, ulogu koju oni imaju u zajednici i obzir koji iskazuju prema učenju Crkve. Na kraju, treba uzeti u obzir i mogućnost da u krugu obitelji postoji još jedna osoba koja može jamčiti ispravno prenošenje katoličke vjere na osobu koja se krsti, znajući da se ipak može pomoći krštenику, ne samo kao kum ili kuma nego i kao svjedoci čina krštenja.

6. Može li homoafektivna osoba koja je u partnerskoj zajednici biti svjedok na vjenčanju?

Ne postoji ništa u postojećem općem kanonskom pravu što zabranjuje homoafektivnoj osobi koja živi u partnerskoj zajednici da bude svjedok na vjenčanju.

Víctor Manuel kard. Fernández
Prefekt

Ex Audientia Die 31/10/2023
Franciscus

_____

[1] Usp. Kongregacija za nauk vjere, *Nota riservata circa alcune questioni canoniche inerenti al transessualismo* (21. prosinca 2018.), Vatikan,*Sub secreto pontificio*.

[2] *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1121.

[3] Sveti Toma Akvinski, I Sent IV, 4,3,2,3: „est inmediata causa*disponens ad gratiam*"; Idem, *Summa Theologiae*, III, q. 69 a. 9 ad 1: „Et sic omnes induunt Christum per configurationem characteris, non autem per conformitatem gratiae" („I u tom smislu svi se zaodijevaju Kristom tako što mu se suobličuju po biljegu, a ne i po milosti").

[4] Usp. Sveti Augustin iz Hipona, *Sermo ad Caesariensis Ecclesiae Plebem*, 2; PL 43, 691-692: „Nunc vero ipse desertor, characterem fixit imperatoris sui. Deus et Dominus noster Jesus Christus quaerit desertorem, delet erroris criminem, sed non exterminat suum characterem".

[5] Franjo, *Opća audijencija* (11. travnja 2018.)

[6] Franjo, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, o naviještanju evanđelja u današnjem svijetu (24. studenog 2013.), 47.

[7] Giovanni Paolo II, *Lettera al Card. William W. Baum in occasione del corso sul foro interno organizzato dalla Penitenzieria Apostolica* (22. ožujka 1996.), 5: Insegnamenti XIX, 1 [1996], 589.

[8] *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1277.